

Ken on maassa tottelevaisin?

Mona Honkanen

Helsingin kevätnäytelyyn yhteydessä palkittiin nyt jo kolmatta kertaa edellisen vuoden tottelevaisimmat koirat. Serti-malja ojennettiin vuoden TOKO-koiralle eli parhaiten tottelevaisuuskokeiden erikoisvoittajaluokassa ja kansainvälisissä kokeissa menestyneelle koiralle. Myös alokas- ja avoimen luokan koirille on oma kilpailunsa, ne kilpailevat siitä, kuka on vuoden TOKO-Luppaus.

Innostus näitä kilpailuja kohtaan on kasvanut vuosi vuodelta. Kilpailuihin osallistui tällä kertaa enimmäkseen palveluskoiria. Kuitenkin voittajat edustavat harvinaisempia tottelevaisuuskokeissa näkyviä rotuja, ne olivat nimittäin staffordshirenbulldog ja keeshond.

Oi Doris, Doris....

Vuoden TOKO-Luppaus on staffordshirenbulldoginarttu Artemis. Epävirallisemmin kolmevuotias neitokainen on Doris ja Terhi Haarton ensimmäinen koira. Terhi luonnehtii Dorista tehopakkaukseksi, jolla riittää energiaa jopa kodintekstiilien uudelleenmuotoiluun, mikäli liikunta joskus jää vähemmäksi. Toisaalta Doris osaa olla myös rauhallinen, mitä suuremman tyynykasan päällä saa maata, sen parempi.

Miten Doris alun alkaen tuli sinulle?

- Rotuvalinta tapahtui melko satumalta. Tässä rodussa minua viehätti sen erikoinen ja voimakkaanoloinen ulkonäkö sekä reipas luonne. Olin halunnut koiraa jo vuosia, kuitenkin koiranpentu putkahti kotiimme melko yllättäen. Alussa koiranhoito tuntui varsin oudolta huolimatta siitä, että olin lukenut koirista ja niiden kouluttamisesta kaiken mahdollisen..

Miten sait kipinän koulutukseen?

- Se, että kouluttaisin koiraani on aina ollut minulle itsestään selvää. Koiran oppimiskyky ja sen esille tuominen ovat olleet minusta mitä

Doris ja Terhi ovat kilpakumppanuuden lisäksi hyvät ystävät.

Pentin ja Marun kilpailukirjasta löytyy 56 kpl 1-tuloksia - eikä muita tuloksia!

kiehtovin aihe. Aloitin Doriksen peruskoulutuksen ensin itse kotona. Kävin myös Kouvolan Seudun Seurakoirakerhon TOKO-harjoituksissa. Kentällä käynti oli välillä melko vaihtelevaa, sillä välillä viimaisellakin ulkokentällä oleilu ei tuntunut miellyttävän lämpöä rakastavaa Dorista.

Miten lähditte ensimmäiseen kokeeseen?

- Aloitin kilpailemisen vasta viime keväänä Doriksen ollessa jo yli 2-vuotias. Harjoitusten sujuessa melko mallikkaasti ilmoittauduin ensimmäisiin kisoihin mm. TOKO-kentältä saamani rohkaisun ansiosta. Tulos oli heti komea ykkönen ja jatkoon kannustivat vielä enemmän ne lukuisat kehuja ja kannustukset joita tuntemattomatkin ihmiset tulivat antamaan.

Mikä kilpailemisessa viehättää?

- Kilpailussa on aina oma jännityksensä ja saahan siinä näytettyä

koiran kanssa tehdyn työn tuloksia. Itse olen tavallaan myös halunnut näyttää, että harvinaisempaa rotua voi kouluttaa ja vieläpä menestyksekkäästi. Vaikka staffia pidetään älykkäänä, sitä pidetään myös toivottoman luupäänä.

Miten TOKO-uranne on edistynyt?

- Lähes kaikki TOKO-urallamme on ollut onnistumisia. Doris on oppinut nopeasti ja kokeissa on mennyt hyvin. Ainoa kakkostulos tuli, kun se kerran nousi paikalla makuuliikkeessä istumaan ja liike meni nollille.

Mitä odotat tulevaisuudelta?

- En ole koskaan tähdännyt pelkääntään esimerkiksi TVA-arvon saamiseen, vaan opetan Dorikselle asian kerrallaan ja katson minne asti se meidät vie. Jokaisen uuden asian opettaminen koiralle ja sen lopulta onnistuminen tuovat kaikkein aidoimman onnistumisen ilon.

Miten usein ja millä tavoin koulutat Dorista?

- Varsinkin alussa koulutin joka päivä vähän aikaa kerrallaan. Tärkeimpänä asiana pidän sitä, että koiralla koko ajan on hauskaa. Esimerkiksi paikalla makuusta on vaikeaa saada mitään ratki riemukasta rupeamaa toimintaa rakastavalle Dorikselle, mutta riittävä määrä kehuja ja riehumista auttaa siinä huomasti.

Harjoitteletko koeliikkeitä?

- Harjoittelen usein lenkillä ja vaadin harvemmin liikkeitä kokonaisuudessaan. Sen sijaan harjoittelen niiden osa-alueita niin, että Doris jaksaisi keskittyä jokaiseen kohtaan yhtä hyvin. Olen tässä vaiheessa kiinnittänyt huomiota lähinnä tarkkaavaisuuteen ja tekemisen iloisuuteen, enkä niinkään millintarkkoihin asentoihin.

Miten motivoit Dorista?

- Doriksen saa innostumaan melko helposti pelkällä äänensävyllä, mutta erityistä tarmoa tarvittaessa käytän myös leluja. Palkitsen joskus makupalloilla, mutta pääasiallisesti kuitenkin leikin ja riehumisen avulla, varsinkin aina uusia asioita opettaessani.

Mitä teet, kun harjoitus ei onnistu?

Jos Doris tekee virheen, yritän saada sen korjatuksi heti, jotta sille jäisi oikea suoritus mieleen. Joskus on mentävä takapakkia ja harjoiteltava joku osio pikku hiljaa alusta asti uudestaan. Yritän välillä huijata Doriksen tekemään jonkin hankalan jutun, jos se ei meinaa tavallisin keinoin onnistua. Heti, kun pieni edistysaskel tapahtuu ja huomaan koiran saavan edes vähän jujusta kiinni, kehuja ja saan sen siten yrittämään seuraavallakin kerralla.

Miten kuvaisit teidän suhdetta?

Minä olen kyllä melko selvästi johtaja. Yritän kuitenkin olla mukava johtaja jonka kanssa voi olla hauskaa. Pidän Dorista ystävänäni ja toivon, että se ajattelee minusta samoin.

Mitä muuta kuin TOKOa harrastat Doriksen kanssa?

- Harrastamme myös agilityä ja siinäkin on kilpailumenestys ollut

hyvää. Kilpailemme nyt 2-luokassa. Harjoittelu on tosin talven ajaksi keskeytetty. Agilityssä Doris saa todella toteuttaa itseään painamalla menemään niin kovaa kuin ikinä vain pääsee.

Onnittelut vielä TOKO-Luppauskilpailun voitosta, oliko yllätys?

- Voitto oli todella yllätys ja se rohkaisee jatkamaan kohti uusia haasteita. Toivon voittomme rohkaisevan muitakin myös oudompien rotujen harrastajia lähtemään mukaan kisaamaan ja muuten vaan omaa koiraa kouluttamaan. Jokainen koira oppii jos sille vain annetaan siihen mahdollisuus.

Serti-malja kiertää

Vuoden tottelevaisin oli tällä kertaa Pentti Lavikaisen keeshond Sanifanin Unelma. Maru on viisivuotias ja saavutuksia on näiden vuosien aikana kertynyt kummasti. Marusta tuli tottelevaisuusvalio 1992 ja Sveitsin tottelevaisuusvaliiviime kesäkuussa, edustaessaan Suomea TOKOn maailmanmestaruuskisoissa. Sekä Sveitsissä että Pohjoismaiden mestaruuskokees-

sa, joka käytiin joulukuussa Tukholmassa, Pentti ja Maru menestyivät parhaiten suomalaisista. SM-kokeesta tuli viime vuonna hopeaa ja edellisvuonna Maru oli neljännellä sijalla.

Serti-maljaa ei kuitenkaan näillä saavutuksilla ansaita. Sen sijaan siinä tarkastellaan pistemääräisiä tuloksia kolmesta parhaasta kokeesta, joista yhden on oltava kansainvälinen koe. Marun kaikki kolme tulosta olivat yli 310 pisteen, 316, 314 ja 311,5 pistettä, joista kaksi jälkimmäistä kansainvälisistä kokeista. Muilta kisaan osallistuneilta ei löytynyt kuin yksi yli 310 pisteen tulos ja se kuuluu kolmannelle sijalle sijoittuneelle Elysion Beauty Patriciaalle. Tämä hallitseva Suomen mestari-corgi voitti TOKO-koira kilpailun 1993.

Toisella sijalla oli Furry Drifter's Joyful Comet, hyviä tuloksia tehnyt koira, joka ikävä kyllä on epäonnistunut tärkeissä kilpailuissa, maaottelukarsinnassa ja SM-kokeessa. Ensimmäisenä vuonna eli 1992 kilpailun voittanut Valkohampaan Quizmaster jäi nyt neljännelle sijalle. Serti-malja kiertää sääntöjen mukaan 10 vuotta, jonka jälkeen sen voittaa omakseen

siihen eniten kiinnityksiä saanut henkilö. Tähän asti voittaja on vaihtunut joka vuosi. Suuri osa huippukoirien omistajista ei ilmoita koiraansa TOKO-koira kilpailuun ollenkaan, kun voittoon ei ole mahdollisuuksia. Tästä syystä ei tämän kilpailun avulla saa hyvää ranking-listaa.

Voittaja esittäytyy

Kertoisitko Pentti mitä koiria sinun ja Kirsin laumaan Marun lisäksi kuuluu?

- Meillä on kotona kolme kessua. Ensimmäinen ja vanhin on kuusivuotias narttu, Solvargens Girl eli Tyty (myös SF TVA). Nuorin koira on parivuotias uros ja Marun poika Turo, virallisemmin Maruskan Julius. Turo osallistunee avoimeen luokkaan kesällä.

Miksi alunperin aloit kouluttaa koiraasi?

- Joskus hamassa nuoruudessa (ennen kuin minusta tuli koiraihminen) muistan ihailleeni koulutettuja koiria. Oli jotenkin mahtavan näköistä, kun jotkut koirat osasivat kulkea rauhallisesti omistajiensa vierellä ilman talutinta.

Tästä mielikuvasta ilmeisesti jäi mieleen se, että omalle koiralle on opetettava sen verran perustottista (paikalla olo, luoksetulo, seuraaminen, pysäytys), ettei sitä tarvitse pitää narunjatkeena koko elämänsä.

Entä tänään?

- Sama periaate pätee vielä tänä päivänä. Sen lisäksi koirista ja TOKOsta on tullut vuosien myötä enemmänkin harrastus ja elämäntapa, joka tarjoaa mielekästä ajanvietettä omien koirien kanssa. Koulutuksen muina hyvinä puolina on mm. koiran ja oman keskinäisen suhteen kehittyminen:

- kontakti paranee ja koira alkaa kuunnella ihan toisella tavalla kuin ennen

- koiran yleinen hallittavuus paranee

- auktoriteettiongelmia/laumanjohtajuustaisteluita tulee vähemmän

Miten aloitit kokeissa käymisen?

- Tarkoituksena ei alun perin missään nimessä ollut kilpailla, mutta eräs Joensuussa toimiva koulutusohjaaja (Jorma Andersson) houkutteli aikanaan mukaan ja siitä se

sitten alkoi. Tottelevaisuuskokeissa viehätti näyttelyihin verrattuna ennen kaikkea ilmapiiri. Tietysti myös pärjääminen (ykköstulokset) kannustivat jatkamaan. Kilpailuharrastus alkoi 1990 Tytyn kanssa ja 1991 siitä tuli valio.

Mikä TOKOssa innostaa jatkamaan?

- TOKOa voinee verrata jonkin sortin huumeeseen: kun on kerran koukkuun jäänyt, irti ei tahdo päästä. Taitaa minulla lisäksi olla jonkin asteista pätemisen tarvetta-kin? Kokeita on tullut käytyä yhteensä satakunta näiden viiden vuoden aikana.

Mikä koulutuksessa on tärkeintä?

- Koulutusasioita on vaikea puristaa pähkinänkuoreen. Karkeasti ottaen jaan koulutuksen kahteen vaiheeseen, opetusvaiheeseen ja osaamis- & hiomisvaiheeseen.

Opetusvaiheelle on tyypillistä:

- opettavien asioiden paloittelu
 - kaavamisuus ja toistot
 - tiivis harjoittelu ja kertaus
- Osaamis- & hiomisvaiheessa:
- otan mukaan vaihtelut ja häiriöt
 - edellytän osaamista ja täsmällisyyttä
 - harjoittelen harvemmin

Muita peruserätyyppisiä:

- harjoitukset ovat lyhyitä ja nopeatempoisia
- etenen mieluummin onnistumisen kautta eli tyvestä puuhun
- lopetan asian harjoituksen sil-

loin kun se onnistuu, sillä on turha junnata opittua asiaa (kuten joillain koulutuskentillä).

Käytätkö piiskaa vai porkkanaa?

- Pyrin käyttämään pääasiassa porkkanaa ja lempeää päättäväsyyttä. Porkkanoita ovat makupalat sekä kehuminen. Lempeää päättäväsyyttä (=johdonmukaisuutta) käytän silloin, kun koira kotona tai harjoituksissa kokeilee omia rajojaan kysyen: "Onkohan tuo ukko tosissaan?"

Miten suhtaudut koiriesi tekemiin virheisiin?

- Teetän homman joka tapauksessa jossain muodossa läpi tuolla lempeällä päättäväsyydellä: "Kuu- lehan nyt, minä haluan, että sinä teet mitä minä pyysin. Piste." Jos sama virhe alkaa toistua useammin alan mieltä mahdollista syytä ja jos keksin yritän poistaa sen ja/tai palaan astetta helpompiin harjoituksiin.

Minkälainen suhde sinulla ja Marulla on?

- Marun suhdetta minuun kuvannee parhaiten sana palvoo. Tämä palvominen ilmenee äärimmäisenä miellyttämisen haluna. Itse yritän olla käytöksessäni mahdollisimman oikeudenmukainen ja tasapuolinen kaikkia koiriamme kohti, kukaan ei ole ylitse muiden.

Kerro teidän kontaktista. Miten saat yhteyden koiraan silloin, kun se ajattelee muuta?

- Mielestäni jokaisella koiristani on hyvä katsekontakti. Kessun kanssa

sen saa kun suhde koiraan on kunnossa, koira ei ole kyllästytetty junnaamalla ja harjoittelussa on räväkkyyttä ja ruutia. Jos koiran keskittyminen esimerkiksi seuraamisen yhteydessä herpaantuu teen äkkikäännöksen, rytmin muutoksen tai jonkin poikkeavan eleen tai äännähdyksen. Kehun heti kun koira ottaa katsekontaktin. Jos koira tuntuu olevan pihalla, niin rauhoitan sen ensin ja jatkan vasta sitten. Jos sekään ei auta siirryn harjoittelemaan kahden kesken häiriöttömämpään ympäristöön.

Kertoisitko jotain mieleenpainuvaa TOKO-uraltasi?

- Ehkä tiukin paikka oli keskeyttäminen Tytyn kanssa SM:ssä vuonna 1991. Koira pelkäsi silloista koealustaa niin paljon, ettei suostunut kunnolla edes liikkumaan. Mieliin painuvin on ollut vuosi 1991, jolloin kahlasin läpi kaikki kilpailuluokat, Marun kanssa alemmat ja Tytyn kanssa ylemmät. Sinä vuonna tuli tehtyä töitä ja paljon.... Mieltä lämmittää myös Marun koevarmuus: kilpailuja on takana 56 ja kilpailukirja koostuu edelleenkin pelkistä ykköstuloksista (nyt pitänee koputtaa puuta).

Mitä olen unohtanut kysyä?

- Usein puhutaan koiran motivoinnista, mutta unohtetaan koiran omistajan motivaationtarve. Oma tavoitteeni on osallistua jokaisen koirani kanssa alokasluokkaan. Näin tulee huolehdittua peruskoulutusasiat kuntoon.

Anna vielä pari hyvää ohjetta muille tokoilijoille.

- Mottoni on:

1. Harjoittelun määrällä ei ole ylärajaa, mikäli koiran motivointi onnistuu.
2. Koiran seuraamishalukkuus kertoo onko kaikki kohdallaan....

Kolme kärjessä TOKO-Luppaus kilpailussa, max 1000p.

1. staff.bullterr. uros
Artemis
Terhi Haarto, 959,5 p.
2. lapinkoira narttu
Kettuharjun Elle
Rauno Nisula, 953,5 p.

3. saksanpaimenkoira narttu
Makros Asti
Jouko ja Anne Korpikoski, 929,5 p.

Kolme kärjessä TOKO-koira kilpailussa, max 960 p.

1. keeshond
SF MVA, MV-94, SF & CH TVA Sanifanin Unelma
Kirsi Kontro-Lavikainen ja Pentti Lavikainen, 941,5 p.
2. vanhaeng.lammaskoira uros
SF TVA Furry Drifter's Joyful Comet
Päivi ja Kari Viinanen, 922,5 p.
3. welsh corgi pembroke narttu
SF TVA TSM-92,-93,-94 ElySION Beauty Patricia
Aulis Niemi, 916,5 p.